

Utbildningsinspektion i Enöglaskola

UTBILDNINGINSPEKTIONENS SYFTE

Skolverkets utbildningsinspektion skall bidra till kvalitetsförbättring genom att bedöma hur verksamheterna arbetar i riktning mot de nationella målen för förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, barn- och ungdomsutbildning och vuxenutbildning. En väsentlig del i inspektionen är att granska kvalitetsarbetet och förmågan att utveckla den egna verksamheten.

Inspektionens inriktning

Inspektionsutredningen har inriktats mot sju områden. De är särskilt väsentliga för att säkra att alla barn, elever och vuxenstuderande får den omsorg och utbildning som de har rätt till enligt nationella bestämmelser. De sju områdena, som granskats utifrån flera olika aspekter och frågeställningar, är:

Resultaten:

1. Normer och värden
2. Kunskaper

Verksamheten:

3. Arbetsmiljö och delaktighet
4. Pedagogisk verksamhet och undervisning
5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Förutsättningarna:

6. Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning
7. Resurser

I denna rapport behandlas i första hand förhållanden som avviker positivt eller negativt från vad som förväntas i fråga om utbildningskvaliteten enligt de nationella bestämmelserna. Några aspekter behandlas dock i alla aktuella verksamheter, nämligen kvalitetsarbetet, rektorsfunktionen, personalens kompetens, läromedel och utrustning, likvärdiga möjligheter vid funktionsnedsättning, stödinsatser, arbetet med övergripande hälsomål i läroplanerna, bedömning av lärandet och betygssättningen. En helhetsbedömning och motiveringar till bedömningarna görs inom varje granskningsområde.

Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån läroplaner och författningar i övrigt. Inspektörernas sakkunskap och erfarenheter av jämförbara verksamheter är också betydelsefulla. Analyserna av den insamlade informationen syftar till att klargöra om de lokala lösningarna och systemen fungerar väl. Rapporten avslutas med en sammanfattande bedömning som utgör underlag för Skolverkets beslut angående förbättrings- och kritikområden.

Beskrivning av skolan/rektorsområdet

Enöglaskola	Antal barn/elever/studerande
Grundskola	145
Obligatorisk särskola	74
Förskoleklass	28

Enöglaskolan består av förskoleklass, grundskola för årskurserna 1-5, särskola för årskurserna 1-10 samt skolbarnomsorg. Skolan har även en förberedelseklass för nyanlända invandrabarn för årskurserna 1-5.

Eleverna i grundskolan kommer i huvudsak från närområdet och efter årskurs 5 fortsätter de sin skolgång i Västerledsskolan. Det finns ett nätverk för samarbete i ett F-9 perspektiv med Västerledsskolan, Munksundsskolan och Hummelskolan.

Grundsärskolan tar i huvudsak emot elever från Enköpings kommun men även från andra närliggande kommuner. Det finns 12 grundsärskoleelever som har integrerad undervisning och 6 elever som är omvänt integrerade.

I arbetslagen arbetar lärare, fritidspedagoger, elevassistenter, förskollärare, barnskötare och speciallärare/specialpedagoger.

Grundskolan bildar två arbetslag som består av F-2 inklusive förberedelseklass och årskurserna 3-5.

Särskolan bildar fyra arbetslag som består av grundsärskolan, träningsskolan, flerfunktionshindrade (Bergkristallen) samt ett för personal inom de praktiskt-estetiska ämnena.

Särskolan är indelad i en grundsärskoledel och en träningsskoledel. I den senare finns tre grupper elever med flerfunktionshinder och en grupp elever med autism. En av grupperna med flerfunktionshinder är en gymnasiesärgrupp. Totalt finns det sju grupper i träningsskolan. Grundsärskolan omfattar fem grupper varav en grupp för elever med autism. Både grundsärskolan och träningsskolan har elever från årskurserna 1-10.

Enöglaskolan ligger i stadsdelen Galgvreten och tillhör det västra upptagningsområdet. Skolans huvudbyggnad är L-formad och byggd 1975. Huvudbyggnaden har senare kompletterats. Samtliga grundskolans klasser och förskoleklasser samt de flesta av särskolans klasser har sina lokaler i huvudbyggnaden. Inför läsåret 2003/2004 flyttade träningsskolans elever till tillfälliga lokaler i Enköpings centrum några kilometer från huvudbyggnaden. Detta till följd av översvämning i tidigare lokaler veckan innan skolstarten. Dessa grupper skall nästa läsår integreras i andra grundskolor.

Skolan deltar i försöksverksamheten med utbildning utan timplan i grundskolan (SFS 1999:903). För deltagande skolor innebär försöksverksamheten en fullständig befrielse från den nationella timplanens indelning i tid per ämne eller ämnesgrupp. Bestämmelserna om timplanen för grundskolan är en bilaga till skollagen (1985:1110).

Genomförandet av inspektionen i Enöglaskola

Skolverket sände den 17 november 2003 skriftlig information till kommunen om att verksamheten skulle inspekteras samt om inspektionens syfte och genomförande. Inspektörsteamet med ansvar för Enöglaskolan har bestått av undervisningsråden Heidi Zetterberg och Andreas Bergh. Besök i Enöglaskolans grundskoledel ägde rum den 9 mars och sarskoleledel den 11 och 12 mars 2004.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna. Skolverket följer därefter upp eventuella krav på åtgärder som riktas till huvudmannen och vilka effekter i övrigt som utbildningsinspektionen leder till. Tidpunkter för uppföljningen framgår av Skolverkets beslut.

Underlag

Underlaget till denna rapport består av dels dokument från kommunen och Enöglaskola, dels den information som samlats in vid observationer, intervjuer och samtal under besöket. Rapporten grundar sig också på annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt.

I Enöglaskolan genomfördes formella intervjuer med skollledning, elever, föräldrar, lärare samt elevvårdande personal. Lektioner i årskurserna 1-5 besöktes i grundskolan och 1-10 i grundsarskolan.

Bedömning

1. Normer och värden

Enligt skollagen skall utbildningen för barn och ungdom främja deras utveckling till ansvarskännande människor och samhällsmedlemmar. I läroplanerna framhålls att barnen och eleverna skall utveckla förståelse och respekt för alla människors lika värde. Skolan skall sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet. Eleverna skall också utveckla sin förmåga att göra och uttrycka medvetna etiska ställningstaganden. Eleverna skall kunna ta ett allt större ansvar för det egna arbetet och för miljön.

Inom detta granskningsområde behandlas resultaten av arbetet för att främja vårt samhälles demokratiska värderingar och för att utveckla normer och värden enligt läroplanernas mål.

Värdegrundsarbete är något som ingår i det dagliga arbetet i Enöglaskolan. Värdegrundsfrågor diskuteras i olika sammanhang t.ex. i anslutning till olika konkreta händelser och med utgångspunkt från lämplig litteratur. Lärarna i sarskolan sade att värdegrundsdiskussioner med sarskoleeleverna inte kan föras i förebyggande syfte utan de måste föras här och nu när något händer. Under våren 2004 har personalen vid tre personalträffar haft grupparbeten om värdegrunden. Temadagar hålls, t.ex. på FN-dagen. Klasserna har vid några tillfällen delats upp i tjej- och killgrupper. På sarskoleledelen, och då speciellt träningssko-

lan där ett förebyggande värdegrundsarbete inte kan bedrivas på samma sätt som i grundskolan, läggs särskilt stor vikt vid att bemöta varje elev med respekt.

Av skolans kvalitetsredovisning framgår att trygghet är ett målområde i skolan. Enligt denna har skolan dock inte helt lyckats med målet att uppnå en trygg skola för alla elever. Tanken är att personal och elever tillsammans skall komma fram till hur en trygg miljö skapas för varje enskild elev. Huvudsakligen upplever såväl personal som elever att skolan erbjuder en lugn och trygg miljö. Några av de intervjuade eleverna uppger dock att de inte alltid känner sig trygga på rasterna och att det ibland kan ta lång tid innan någon vuxen är på plats. Denna bild kompliceras genom att elevernas enkätsvar från år 2004, enligt vilken 97 procent av eleverna känner sig trygga på rasterna, visar att en tydlig förbättring inom detta område skett. Enligt rektorn finns det många vuxna ute på rasterna, men eftersom skolgården är stor så är det svårt för personalen att upptäcka allt som sker på rasterna. Eleverna känner till skolans ordningsregler, men de har inte varit delaktiga i framttagandet av dem.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att Enöglaskolan arbetar med normer och värden på ett bra sätt. Elevernas skolmiljö är godtagbar men utgör ändå ett område som kan förbättras eftersom vissa elever upplever sin skolmiljö, särskilt rasterna, som otrygg.

2. Kunskaper

Utbildningen skall ge kunskaper i vid mening, såväl fakta och förståelse som färdigheter och förmåga att exempelvis utvärdera sitt eget lärande och att arbeta självständigt. Skolan skall sträva efter att varje elev tillägnar sig kunskaper inom utbildningens ämnesområden och kurser men även utvecklar en tillit till sin egen förmåga och en nyfikenhet och lust att lära. Målen för lärandet anges närmare i de nationella läroplanerna och i kursplanerna.

Inom detta område granskas resultaten av det pedagogiska arbetet.

Eleverna i årskurs 5 har genomfört de nationella proven. Av eleverna uppnådde 29 av 37 målen i svenska, matematik och engelska.

Särskolan genomför inte nationella prov.

Varje elev har en individuell utvecklingsplan. I denna skriver läraren in målen för de yngre eleverna och eleverna fyller i hur det gått med skolarbetet samt vad man behöver bli bättre på. De äldre eleverna skriver själva in målen som ska uppnås.

Elevernas läsutveckling kontrolleras med hjälp av ett läsutvecklingsschema fyra gånger per år. För varje elev finns en blomma där barnet står i centrum. Bladen förökar sig i takt med att eleven utvecklas. Både eleven och läraren gör reflektioner över blomman. I årskurs två kontrolleras elevernas kunskapsnivå i matematik med hjälp av nationella diagnosmaterialet, i svenska med diktamen och i engelska bl.a. med hjälp av glosor. Läraren går igenom elevernas kunskapsutveckling tillsammans med eleven och föräldrarna vid utvecklingssamtalet. I grundskolan och särskolan upprättas individuella utvecklingsplaner som utvärderas vid utvecklingssamtalet. Lärarna följer elevernas kunskapsutveckling genom att följa upp elevernas utvecklingsplan i förhållande till de mål som ska uppnås i varje ämne.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna beträffande elevernas kunskaper relaterade till uppnåendemål, utifrån det nationella provet, i årskurs 5 att elevernas resultat bör förbättras. Det är av vikt att skolan organiserar verksamheten så att samtliga elever uppnår målen. Inspektörerna kan dock utifrån intervjuer och klassrumsbesök konstatera att eleverna, med hänsyn till ålder och andra förutsättningar, har bra kunskaper i vid mening enligt läroplanen.

3. Arbetsmiljö och delaktighet

Enligt skollagen skall verksamheten i skolan vara utformad i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar. Var och en som verkar där skall främja aktning för varje människas egenvärde, respekt för vår gemensamma miljö samt jämställdhet mellan könen. Särskilt skall den som verkar inom skolan aktivt motverka alla former av kränkande behandling. All personal skall samverka med elever och föräldrar i arbetet för att forma en god miljö – fysiskt och psykosocialt - för utveckling och lärande.

Granskningen gäller hur man i verksamheten arbetar för en god miljö och för att förebygga kränkningar och ge möjlighet till delaktighet och samverkan.

Eleverna i grundskolan uppgav att de ges möjlighet till inflytande genom klassråd och elevråd som äger rum två till tre gånger i månaden. I elevrådet representeras varje klass av en elev. På elevråden diskuteras exempelvis den gemensamma arbetsmiljön och då framför allt skolgården. Det framgick även att grundskoleeleverna har en så kallad planeringsbok där de skriver upp vad de skall arbeta med. Eleverna ansåg att de i viss mån kan välja arbetssätt inom de ramar som läraren har satt upp. De uppgav vidare att personalen lyssnar på dem och respekterar deras uppfattningar när de uttrycker egna idéer kring arbetet.

Personalen i särskolan uppgav att särskoleeleverna behöver mycket styrning och att strukturen på dagen ger eleverna trygghet. När det gäller elevers rätt till inflytande uppgav personalen att eleverna får påverka undervisningen i den mån det är möjligt utifrån varje elevs förutsättningar. Konkret kan detta innebära att en elev får välja arbetssätt utifrån ett givet innehåll eller att eleverna får vara med och planera idrottslektionerna. Enligt rektorn finns det utrymme för att utöka särskoleelevernas reella inflytande genom att utmana eleverna utifrån deras förutsättningar.

Skolhälsovård anordnas. Skolsköterskan är i skolan på måndag och tisdag, vilket några elever tycker är för sällan. Hon ansvarar för både grundskoleeleverna och särskoleeleverna. Skolsköterskans uppgift är att årligen genomföra de hälsokontroller och övriga uppgifter som ålagts henne enligt skollagen.

Det finns ett handlingsprogram mot mobbning som innehåller rutiner vid mobbning. Denna innehåller endast en form av kränkande behandling, nämligen mobbning. Vidare innehåller inte programmet rutiner vid händelse av vuxen-elev, elev-vuxen kränkning. Rektorn uppgav dock att en revidering av handlingsprogrammet mot mobbning skulle ske. Eleverna känner inte till skolans handlingsprogram mot mobbning, men har dock kännedom om vilka rutiner som gäller vid konflikter. Personalen känner till programmet, vilket däremot få av de intervjuade föräldrarna gör. Samtliga intervjuade menar att kränkande behandling sällan förekommer och att åtgärder snabbt vidtas om något ändå händer. Intrycket kompliceras dock av att 34 procent av Enöglaskolans elever

uppges i enkätförfrågningar år 2004 att de utsätts för kränkande behandling ibland eller ofta. Den vanligaste åtgärden vid kränkande behandling är att samtal förs med berörda personer. Om incidenten är allvarlig kontaktats även föräldrarna.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att eleverna har bra möjligheter att uttrycka egna önskemål och uppfattningar. Inspektionen visar att eleverna i viss mån har möjlighet att påverka och utöva inflytande över arbetssätt och arbetsformer. Möjligheterna till inflytande bör dock kunna utvecklas för särskoleleverna utifrån elevernas förutsättningar. Inspektörerna bedömer vidare att Enöglaskolan bedriver ett bra arbete mot kränkande behandling. Med tanke på resultaten av kommunenkäten är det dock angeläget att arbetet fortsätter med syftet att minska elevernas upplevelse av kränkningar. Det finns brister i de formella rutinerna kring arbetet mot kränkande behandling. Enligt Skolverkets inspektörer bör skolans handlingsprogram mot kränkande behandling omfatta alla former av kränkande behandling samt innehålla rutiner vid händelse av vuxen-elev, elev-vuxen kränkning. Rektor har dock uppgivit att detta kommer att åtgärdas. Inspektörerna vill även poängtera att programmet bör spridas bland elever och föräldrar så att det blir ett levande dokument.

4. Pedagogisk verksamhet och undervisning

Arbetet för att nå de nationella målen för utveckling och lärande skall främst utformas av eleverna och personalen. Skolan skall samverka med hemmen. Läroplanerna, andra statliga förordningar och kursplanerna ger riktlinjer för arbetet. Det finns bestämmelser om timplaner och ämnes- och kursstruktur, riktlinjer för stödinsatser, för betygssättning och utvecklingssamtal, för utbildning på arbetsplatser, en garanterad undervisningstid etc. Målen i kursplanerna ger dessutom vägledning för arbetssätten genom att beskriva vilka kunskaper, färdigheter och övrig utveckling barnen och ungdomarna skall nå.

Granskningen riktas mot hur man arbetar för att nå målen och hur man anpassar arbetet till olika behov.

I en del av de klassrum som Skolverket besökte fanns målsättningar för olika ämnen uppsatta på väggarna. Eleverna uppgav även i samtal att de kände till vilka deras mål är och att de brukar titta på dem ibland för att förstå hur det de för tillfället arbetar med relaterar till de mer långsiktiga målen.

Enöglaskolans grundskola och årskurserna 9 och 10 i särskolan är med i ett skolutvecklingsprogram som heter Skapa och Lära (SoL). SoL bygger på samarbete mellan skolans lärare och konstnärer som musiker, dansare och skådespelare. Genom de olika konstarterna ges lärare nya kreativa verktyg för undervisning. Syftet är bl.a. att engagera och fortbilda lärare i att stimulera elevers olika sätt att lära samtidigt som detta direkt kommer eleverna till del. Under ett antal klassrumsbesök per år deltar konstnären i undervisningen och levandegör tillsammans med läraren t.ex. matematik genom dans. Programmet kräver inga förändringar i skolornas rutiner utan anpassas efter skolornas förutsättningar. SoL ersätter inte heller den ordinarie undervisningen inom de konstnärliga ämnena. Dessa pågår som vanligt och kan också integreras i programmet. Kungliga Musikhögskolan i Stockholm ansvarar för implementering av programmet. Målet är att hela Enöglaskolan i framtiden skall omfattas av programmet.

Enöglaskolan har prioriterat att i sin undervisning arbeta med teman och med problembaserat lärande (PBL) för att eleverna ska känna meningsfullhet i lärandet. Detta läsår är skolans tema luft. Vidare arbetar skolans elever bl.a. med portfolio.

Enöglaskolan har upprättat en egen arbetsplan, utifrån skolstyrelsens effektmål som konkretiserats i lokala mål för skolan. Dessa mål har arbetats fram i skolans ledningsgrupp och remissbehandlats i arbetslagen. Detta dokument, tillsammans med skolans handlingsplaner, utgör skolans arbetsplan. Arbetsplanen ska, enligt grundskoleförordningen, utarbetas under medverkan av lärare och övrig personal samt företrädare för eleverna och deras vårdnadshavare. Enöglaskolans arbetsplan har inte utarbetats under medverkan av företrädare för eleverna och deras vårdnadshavare.

Klasserna i grundskolan är organiserade i åldershomogena klasser. I särskolan tas särskild hänsyn till elevernas funktionshinder vid sammansättning av grupperna. Organiseringen i klasser/grupper ger enligt inspektörerna förutsättningar att nå respektive utbildningsmål. Enligt personal i särskolan är det svårt att få till samverkan med grundskolan eftersom klasserna är så stora i grundskolan. Tingtet (samling), friluftsdagar och Lucia genomförs dock tillsammans med grundskolan. Förskolan har mycket samverkan med förskoleklassen. Förskoleklassens samverkan med grundskolan sker, förutom i de gemensamma aktiviteterna, genom att elever får "vandra" mellan grundskola och förskoleklass utifrån mognad och behov. Inspektionen visar att organiseringen av klasser i allmänhet är flexibel och främjar samverkan mellan de lärande

Skolan har en stor samling småböcker som utgör ett viktigt led för arbetet med elevernas språk- och läsutveckling i grundskolan. Särskolan arbetar på liknande sätt.

I Enöglaskolans grundskola arbetar två specialpedagoger. I särskolan är de flesta av lärarna specialpedagoger eller speciallärare. Grundskolan och särskolan delar på en psykologtjänst på 50 procent. Skolan har även genom kommunen tillgång till annan kompetens t.ex. logoped. Enligt intervjuad personal får alla elever särskilt stöd som är i behov av stöd. Alla elever kartläggs i årskurs 1, då även ett enskilt samtal förs med varje elev. Normalt sätts stödåtgärder in vid behov i årskurs 2. Åtgärdsprogram upprättas för elever i behov av särskilt stöd tillsammans med specialpedagog, klasslärare, elev och förälder vid utvecklingsamtal. Klassföreståndaren är ansvarig för att åtgärdsprogram upprättas. Enligt rektor har varje elev i särskolan en individuell utvecklingsplan (IUP) som skall leda fram till de mål som finns för särskolan. Rektorn uppger att om eleven inte når dessa mål, trots de insatser som normalt ges i särskolan, skrivs åtgärdsprogram. Den bild som förmedlades under intervjuerna vid inspektionsbesöket var att endast några av lärarna upprättar åtgärdsprogram när behoven överskrider det normala för en grundsärskoleelev. Enligt inspektörerna är det därför viktigt att det förfarandet som beskrivs av rektorn även följs i praktiken.

De vanliga stödåtgärderna i grundskolan är att eleven får enskild undervisning av speciallärare. Inga elever i grundskolan är placerade i särskild undervisningsgrupp eller har anpassad studiegång. I särskolan finns elever med anpassad studiegång där formellt beslut saknas. Speciallärarna och psykologen handleder

även klasslärarna för att dessa skall kunna ge eleverna adekvat stöd. Skolan håller elevvårdskonferens då behov finns.

Utvecklingssamtal hålls med alla elever och deras föräldrar. Innan samtalet får eleverna fylla i en enkät om hela sin skolsituation. Samtliga intervjuade har uppgett att dessa samtal fungerar väl. Föräldrarna inbjuds till föräldramöten en gång per termin.

Grundsärskolan samverkar med arbetslivet och föreningslivet, främst idrottsföreningar, för att främja måluppfyllelse i skolan. Samverkan i dessa avseenden samt gentemot andra grundskolor finns även i viss omfattning i grundskolan. Skolan deltar i kulturella aktiviteter och gör studiebesök i viss omfattning enligt elever och lärare.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att den lokalt planerade utbildningen ger bra förutsättningar för att nå de nationella målen. Enligt inspektörerna utformas arbetssätten och arbetsformerna så att de stimulerar elevernas lärande och främjar utvecklingen socialt, kognitivt, motoriskt och emotionellt. Inspektionen vill även framhålla att Enöglaskolan bedriver ett mycket bra stödarbete. Enligt inspektörerna finns det tydliga rutiner kring stödarbetet samt kompetens för att utreda och analysera elever för att identifiera och åtgärda behov av stöd. Ett område som är acceptabelt men bör utvecklas är rutinerna för utarbetandet av arbetsplanen.

5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Kommunerna har ett övergripande ansvar för förskoleverksamheten, skolbarnsomsorgen och skolan på lokal nivå. Kommunerna är också huvudmän för de flesta verksamheterna. Läroplanerna lägger tydliga ansvarsområden på rektor och personal för skolornas inre organisation och arbete. Sammantaget har dessa skyldighet att se till att rätten till utbildning och till att nå nationella mål tillgodoses.

Frågor som behandlas vid inspektionen är exempelvis om verksamheten har en ledning enligt de nationella bestämmelserna, hur denna fungerar i praktiken och om det finns system för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen samt värna enskilds rättsäkerhet.

Enöglaskolan har en rektor med flera års erfarenhet som skolledare som ansvarar för ekonomi, personal och elevvårdsarbete. Rektorn är väl förtrogen med den dagliga verksamheten inom sitt ansvarsområde. Alla intervjuade uppgav att rektorn för det mesta är tillgänglig. Rektorn har till stor del delegerat den pedagogiska ledningen av skolan till utvecklingsledarna. Det finns en utvecklingsledare för grundskolan och en för särskolan.

Beträffande skolans uppföljnings- och utvärderingsarbete konstaterar inspektörerna att en kvalitetsredovisning från år 2002/2003 finns som avser måluppfyllelse relaterat till nationella mål. Enligt inspektörerna kan kvalitetsredovisningen tydliggöras genom att målen i förhållande till de nationella och kommunala målen. Föräldrar och elever känner inte till kvalitetsredovisningen och har därmed inte heller deltagit i utarbetandet av redovisningen. Rektorn uppgav dock att både elever och föräldrar har bidragit genom att fylla i enkäter som fungerat som underlag för kvalitetsredovisningen.

Intervjuerna med skolledningen och granskningen av beslut i olika avseenden visar att för skolan relevanta bestämmelser är kända och tillämpas. Beslut om individers utbildning finns dokumenterade, t.ex. i åtgärdsprogram och individuella utvecklingsplaner. Tystnadsplikt iakttas och bevakas.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att skolans styrning och ledning fungerar mycket bra och att ledningsorganisationen är tydlig för elever och föräldrar. Enligt inspektörerna bör dock målen i kvalitetsredovisningen tydliggöras i förhållande till de kommunala och nationella målen och föräldrar och elever i fortsättningen göras delaktiga i uppföljnings- och utvärderingsarbetet. Det finns bra rutiner för upprätthållandet av rättssäkerheten vid skolan.

6. Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning

Lika tillgång till utbildning, oberoende av kön, geografisk hemvist samt sociala och ekonomiska förhållanden, är en grundprincip för det offentliga skolväsendet. Barn- och ungdomsutbildningen omfattar förskoleklassen, grundskolan, den obligatoriska särskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan. Det skall finnas lika möjligheter till utbildning för barn och ungdomar med olika funktionsnedsättningar och möjligheter till utbildning i särskilda utbildningsformer. Inom skolformerna skall det också finnas olika möjligheter för eleverna att individuellt göra val av ämnen, program, inriktningar och kurser. En skola kan, enligt skollagen, profilera sig för att tillgodose olika elevers behov eller öka elevernas motivation för lärande.

Granskningen gäller om det finns tillgång till utbildning i den omfattning och med den valfrihet som anges i de statliga bestämmelserna. Även informationen om möjligheter till olika val av fördjupning, kurser, skolor och utbildningsvägar behandlas.

Information ges till föräldrar, via föräldramöten, utvecklingssamtal, veckobrev, månadsbrev, och planeringsbrev samt First Class (intern hemsida). Formen för information varierar något beroende på i vilken klass eleven går. I samband med skolstarten ger skolan ut en informationsbroschyr med praktisk information. Däremot ges ingen generell skriftlig information avseende rättigheter och skyldigheter för elever och vårdnadshavare, t.ex. avseende möjligheten att i grundsärskolan säga nej till skolformen, att studera nio eller tio år samt bestämmelserna avseende intyg/betyg.

Enligt rektorn ges information om ett tionde år i den folder som lämnas ut från Enöglaskolan. Information om att kunna säga nej till skolformen tillhör rutinerna i samband med ansökningar och förarbetena till dessa. Besvärshänvisning finns på ansökningsblanketten.

Beslut om mottagande i särskolan och utredningar som underlag för beslut handhas av en central funktion i kommunen. Elevakterna förvaras dock på skolan. Vid granskning av ett urval av akter kan det konstateras att det saknades beslut i några akter, att det i några beslut inte fanns fullföljdshänvisningar och att det i några akter saknades utredningar. De akter som var från tiden med nuvarande rektorn var dock kompletta.

Enligt inspektörernas bedömning har intervjuerna med skolledningen och granskningen av beslut i olika avseenden visat att för skolan relevanta bestämmelser till stor del är kända och tillämpas. Anmälan enligt socialtjänstlagen görs vid behov och personalen har fått visa registerutdrag ur belastningsregistret vid

anställning. Beslut om elevens utbildning finns dokumenterade, t.ex. genom elevvårdskonferensprotokoll och i individuella utvecklingsplaner.

Tid för elevens val är inte schemalagd på Enöglaskolan. Enligt rektorn tillgodoses eleverna ämnet genom att skolan inte styrs av timplanen och eleverna inom ramen för den friheten kan fördjupa sig i olika ämnen. I särskolan har eleverna elevens val. Det finns elever med rätt till modersmålsundervisning och undervisning i svenska som andraspråk som också erhåller sådan undervisning.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att informationen från skolan till hemmen är bra och att hanteringen av elevakterna är godtagbar med tanke på utvecklingen till det positiva. Organiseringen av elevens val är godtagbar men bör även utvecklas så att det för eleverna är tydligt att eleverna utifrån ett allsidigt urval av ämnen får välja det ämne som de vill fördjupa sig i.

7. Resurser

Huvudmannen och skolans ledning beslutar hur och med vilka resurser utbildningen skall genomföras för att de lärande skall nå de nationella målen för utbildningen. I skollagen finns dock bestämmelser om några viktiga förutsättningar för att säkra kvaliteten i utbildningen. Dessa avser främst krav på personalens kompetens, tillgång till ändamålsenliga lokaler, läromedel och annan utrustning som behövs för en tidsenlig utbildning. Även principerna för resursfördelningen aktualiseras vid inspektionen.

Lärarna uppgav att resurserna till skolan anses allmänt vara bra eftersom personalen är innovativ och gör det bästa av de pengar som finns. De flesta i personalen har formell kompetens för att bedriva verksamheten och personalen erbjuds kompetensutveckling både utifrån egna önskemål och skolans behov.

Flera av de intervjuade uppgav att utomhusmiljön inte var en bra miljö för att kunna bedriva pedagogisk verksamhet i. Rektorn ansåg att planlösningen för skolan var bra men att problem med ventilation finns. Många intervjugrupper ansåg att det finns för få grupprum. Personalen i grundskolan uppgav att det inte finns något bra utrymme där gemensam planering kan ske. Eleverna har tillgång till datorer och bibliotek. Av vad som framgått i inspektionen finns inga säkerhetsbrister. Lokalerna är anpassade för funktionshindrade.

Inspektörerna observerade att lokaliseringen av träningsskolans elever isolerar eleverna från grundskoleeleverna och de andra särskoleeleverna. Rektorn har uppgett att placeringen av eleverna skett med anledning av en översvämning och att den är tillfällig. Eleverna kommer att integreras med andra elever till höstterminen 2004.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att skolan har goda förutsättningar när det gäller personalens kompetens, läromedel och annan utrustning som behövs för en tidsenlig utbildning. Inspektionen visar även att lokalerna, med reservation för redovisade åsikter, är ändamålsenliga för bedrivande av undervisningsverksamhet.

Sammanfattande bedömning

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att skolans verksamhet mycket väl tillgodoser de krav som ställs i författningarna. Inspektörerna ansåg särskilt att

stödarbetet vid Enöglaskolan höll mycket hög kvalitet. Inspektörerna vill även framhålla det positiva pedagogiska arbetet med skolutvecklingsprogrammet Skapa och Lära.

Det finns dock behov av förbättringsinsatser inom följande områden:

- utveckla rutinerna avseende utarbetandet av arbetsplanen,
- diskutera hur inflytandet för särskoleeleverna kan ökas,
- utveckla arbetet med den skriftliga kvalitetsredovisningen så att målen tydliggörs i förhållande till de kommunala och nationella målen samt öka delaktigheten vid utarbetandet för föräldrar och elever,
- tydliggöra den valmöjlighet som eleven har att i elevens val fördjupa sig utifrån ett allsidigt urval av ämnen samt
- skapa en god och trygg arbetsmiljö för eleverna.

Datum

Ort

2004-09-17

Enköping

Heidi Zetterberg

Andreas Bergh